

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Ruimtelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
5 november 2019		E. Steemers/C. Aarns	14 0412
Onderwerp			
zienswijze concept NRD Aanpak milieuonderzoek mestbewerkingslocaties			

Geacht College,

De concept Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) 'Aanpak milieuonderzoek mestbewerkingslocaties Noord-Brabant' ligt tot 9 november 2019 ter inzage. Daarop geven wij u onze zienswijze.

Procedure

Het gaat hier om een onderwerp dat politiek-maatschappelijk heel gevoelig ligt. Wij zijn bepaald niet de enige gemeente die dat inmiddels heeft ervaren. Dat zal ongetwijfeld ook gaan spelen als er later in het proces concrete locaties worden aangewezen. Daarom is het extra belangrijk dat er een zorgvuldige procedure wordt gevolgd.

In dit verband valt het ons op dat de concept NRD niet is gepubliceerd in de gebruikelijke dag- en weekbladen. En als gemeenten zijn wij niet in de gelegenheid gesteld dit desgewenst aanvullend zelf te regelen. Een exemplaar van de NRD ligt voor onze regio in Sint-Anthonis ter inzage. Deze wijze van communiceren is zeer summier. Wij vinden dit niet verstandig.

Inhoud concept NRD

Nut en noodzaak

De provincie heeft onderzoek gedaan naar de omvang van het mestoverschot dat moet worden verwerkt. Daarbij heeft de provincie aannames gedaan.

Wij vinden het belangrijk dat het onderzoek en de aannames in het MER nader worden gezien en beter worden onderbouwd. Een van die aannames betreft de spoedeisendheid van de

benodigde oplossing. Uw antwoord dat er in onze regio geen urgentie bestaat, werpt een ander licht op de combinatie van uw beleid en de daarin gemaakte keuzes zoals voor grootschalige mestbewerking. Dit behoeft adressering zoals eerder met uw Gedeputeerden is besproken.

Ook moet de uitleg voor een ieder navolgbaar zijn.

In de begrippenlijst ontbreken definities voor 'mestoverschot' en plaatsingsruimte; en van woorden als 'derogatie'. Of het dient in de tekst beter te worden uitgelegd.

Zo is de opgave van mestbewerking onvoldoende duidelijk: Waarom wordt voor fosfaat als meeteenheid gekozen? Niet duidelijk is hoe de hoeveelheid mest zich verhoudt tot de hoeveelheid fosfaatuitscheiding. Er wordt verwezen naar het CBS. Hierdoor zijn de cijfers niet rechtstreeks uit het document herleidbaar. Er wordt een bandbreedte aangehouden in, tot één cijfer achter de komma afgeronde, miljoenen kilo fosfaat. Hoeveel mest is 0.10 miljoen kilo fosfaat?

Verder wordt verwerking van eigen mest uitgesloten in het plan MER. Maar niet duidelijk is, in hoeverre deze verwerking, qua hoeveelheden, is meegenomen bij het in beeld brengen van de opgave. Er wordt alleen verwezen naar vergunningen, echter dit betreft vooral meldingsplichtige verwerking.

Wij merken daarbij op dat op de kaart binnen onze gemeente de mestbewerkingslocaties aan de Berghemseweg in Herpen, en aan de Noordstraat in Oss zijn opgenomen. Beiden betreffen verwerking van eigen mest. De locatie aan de Noordstraat betreft bovendien monovergisting die onder de meldplicht valt; deze heeft op de kaart de status 'vergund'.

Essentieel vinden wij dat de actuele en te voorziene ontwikkelingen in de sector worden meegenomen zoals de provinciale maatregelen, saneringsregelingen en de stikstofdepositie respectievelijk de transitie naar circulaire landbouw en de gevolgen daarvan. Die raken ook de te verwerken hoeveelheid mest. Die dynamiek beïnvloedt de opgave die aan deze aanpak ten grondslag ligt. In het verdere proces zullen we ons hier steeds rekenschap moeten geven en flexibel op mee moeten kunnen veren.

Kader waarbinnen het MER wordt uitgevoerd

De NRD bepaalt de inhoud van het op te stellen MER. U kent onze visie. Zoals wij op allerlei plaatsen hebben verwoord, zijn wij van mening dat gezocht moet worden naar logische

locaties met voldoende acceptatie. Dat is ook nodig om snel genoeg de benodigde mestbewerkingscapaciteit te kunnen realiseren.

De concept NRD biedt te weinig ruimte voor een open zoektocht naar dergelijke geschikte locaties voor mestbewerking. De provinciale verordening Ruimte is uitgangspunt. Afwijken is vrijwel uitgesloten. Hierdoor is mestbewerking in het buitengebied, dicht bij de bron, vrijwel onmogelijk. Wij vinden mestbewerking dicht bij de bron een beter alternatief dan mestbewerking op bedrijventerreinen in stedelijk gebied, op afstand van de bron, en in de nabijheid van woon- en werkgebieden.

Een ander voorbeeld van een te strakke inkadering van het onderzoek zijn de uitsluitingscriteria. Zo wordt het buitengebied dat is aangeduid als "gebied beperkingen veehouderij" beoordeeld als niet geschikt. Dit gebied wordt daarom niet meegenomen in het onderzoek. Deze aanduiding is niet opgenomen om de grootschalige bewerking van mest tegen te gaan. De grootschalige bewerking van mest is ook een heel andere activiteit met andere (milieu)gevolgen. Wij stellen voor om dit gebied wel mee te nemen bij het onderzoek.

Kwaliteitscriteria (pagina 24 en verder)

De opgenomen kwaliteitscriteria zijn her en der onduidelijk.

- Onder A. "Vergunbaarheid" wordt verstaan dat op de locatie een vergunning moet kunnen worden verleend voor een mestbewerkingsinstallatie die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Betekent dit dat locaties die volgens een geldend bestemmingsplan geen mestbewerkingsinstallatie toestaan, niet in aanmerking komen?
- Ook wordt hier gesteld dat voldaan moet worden aan de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant en de Beleidsregel Industriële geur Noord-Brabant 2018. Zoals uitgelegd in paragraaf 2.4 zijn deze beleidsregels alleen van toepassing als de provincie bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning. Gemeenten kunnen aanvragen toetsen aan deze beleidsregels. Met het opnemen van deze voorwaarde wordt voorbij gegaan aan de afwegingsvrijheid van het betreffende bestuur.
- Er wordt er een risicobenadering gehanteerd: Onder andere de aanwezigheid van woningen en waterkwaliteit. Maar wat betekent dit?
Genoemd wordt de aanwezigheid van woningen binnen 250/500 meter afstand van een mestbewerkingsinstallatie. Afhankelijk van de werkwijze en de omvang van

mestbewerking kunnen de gevolgen op veel grotere afstand merkbaar zijn. Aansluiting bij de VNG milieuzoneringslijst vinden wij onvoldoende omdat deze lijst te grofmazig is.

Beter zou het zijn om aansluiting te zoeken bij de systematiek onder de nieuwe Omgevingswet. De toelating van bedrijven wordt dan geregeld op basis van een beschikbaar gestelde milieuruimte per bedrijf, aan de hand van concrete milieunormen. Deze regels en normen worden gesteld in het belang van een goede ruimtelijke ordening/gezonde en veilige en fysieke leefomgeving, ten behoeve van een optimaal en doelmatig grondgebruik (VNG uitgave milieuzonering nieuwe stijl 2019).

- Onder B, bij de term "overbelaste gebieden" wordt verondersteld, dat de Verordening Ruimte geurnormen bevat. Dit is niet zo. Onder het nieuwe regime van de komende Omgevingswet wordt de gemeente nog uitdrukkelijker opgeroepen om eigen geurbeleid voor veehouderijen en industrie te gaan opstellen en te gaan hanteren bij het opstellen van een omgevingsplan of bij toetsing van milieuvergunningen.
- Onder D, "locatie moet ingepast kunnen worden in de landschappelijke structuur. Dit wordt uitgewerkt door gebieden met hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden als minder geschikt te beoordelen." Dit hangt af van het soort landschappelijke waarden. Als het een meer besloten landschap is, is het wellicht makkelijker in te passen dan bijvoorbeeld in een karakteristiek slagenlandschap. Dit is ook afhankelijk van de ruimtelijke impact van een mestbewerkingsbedrijf. Over wat voor omvang hebben we het? Misschien kan het Planmer daar wel een bandbreedte in geven. Wat is de minimale omvang waar we locaties voor zoeken en wat is de maximale omvang.
- Onder E. "Locatie wordt ontsloten door wegen met voldoende restcapaciteit en zodanig vormgegeven, waardoor de benodigde transportbewegingen geen hinder vormen en niet leiden tot verkeersonveilige situaties. Locaties die ook door water en of spoor ontsloten zijn, kennen een hogere geschiktheid dan locaties die dat niet zijn." Het vervoer van mest vanaf het veehouderijbedrijf gebeurt via transport over de weg. Vandaar dat bewerking dicht bij de bron en op het eigen agrarisch bedrijf vanuit verkeersveiligheid en toename van verkeersbewegingen veel voordelen biedt.
- Onder F geldt als criterium ook dat een locatie moet liggen in de buurt waar de mest wordt geproduceerd (beperking "tonkilometers"). In dit verband dient te worden

meegenomen in hoeverre een regio reeds zelf al voorziet in de benodigde mestbewerking. Daarbij moet bezien worden in hoeverre de Brabantse capaciteit wordt gebruikt door veehouders van buiten Brabant.

- Betekent het gestelde onder G, "voldoende en geschikte beschikbaarheid water t.b.v. hergebruik, lokaal gebruik en lozen" dat de voor verdroging gevoelige hoge zandgronden afvallen? De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zegt ook iets over het weren van functies die veel water vragen of verdrogingsgevoelige locaties.
- Onder H. "Op een locatie is voldoende ruimte om alle activiteiten binnen de bestemming te kunnen uitvoeren" betekent toch niet dat er feitelijk fysieke ruimte moet zijn? Het gaat toch om de geschiktheid van een locatie? Immers fysieke ruimte kan er komen door bijvoorbeeld het veranderen of beëindigen van een bedrijf.
- Onder I, "Conflicterende activiteiten: De mestbewerkingsactiviteiten passen bij de al aanwezige bedrijvigheid in de directe omgeving." Van belang is om bedrijfsactiviteiten die zich heel slecht verhouden tot mestverwerking in beeld te brengen. Combinaties die een groot risico vormen en die de (economische) bruikbaarheid van een bedrijventerrein verminderen.
- Wij stellen dan ook voor om in de klankbordgroep ook andere dan agrarische bedrijvigheid te betrekken. Als er concrete locaties op bedrijventerreinen als onderzoeksalternatief worden beschouwd, zouden ook de standpunten van de omliggende bedrijvigheid meegewogen moeten worden bij de opstelling van het voorkeursalternatief.

Weging kwaliteitscriteria

"Op basis van de kwaliteitscriteria worden bestaande locaties en zoekgebieden in het MER geordend naar geschiktheid, van meest naar minst geschikt. De input hiervoor bestaat uit de bewerkingsinstallaties enerzijds en de omgevingsaspecten anderzijds. Deze gegevenssets worden met elkaar geconfronteerd. Bij het ordenen van locaties en gebieden zal een weging worden toegepast, waarbij aan de kwaliteitscriteria zoals genoemd onder A, B en C een extra gewicht wordt toegekend."

De kwaliteitscriteria onder A, B en D zijn te beperkt beschreven:

Zoals eerder is opgemerkt in deze reactie is een afstand van 250/500 meter waarbinnen zich woningen bevinden (A) te klein. Beter is om uit te gaan van een aanmerkelijk grotere afstand. Onder B wordt gesproken over 'bestaande milieubelasting geur'. De voorkeur is om uit te gaan van de bestaande milieubelasting. Geur is hiervan slechts één aspect. Veiligheid, gezondheid en geluid zijn aspecten die dan zeker ook meegewogen moeten worden. Bij D wordt gesproken over de landschappelijke waarden van de omgeving. Natuurwaarden zouden hieraan toegevoegd kunnen worden.

De mestbewerkingsinstallatie

Op verschillende plaatsen in de concept NRD wordt gesproken over de 'installatie' en waar deze aan moet voldoen. Maar het onderzoek ziet niet op het in beeld brengen van de meest gewenste wijze van mestbewerking zowel voor wat betreft aard als omvang van de mestbewerking. Meest gewenst vanuit milieu in brede zin.

In de NRD wordt gesteld dat "voor de mestbewerkingsinstallaties kengetallen worden gehanteerd van een representatieve omvang en van een representatief te verwachten technologie. Op basis hiervan bepalen we uniforme effectkengetallen, zoals geurcontouren, emissie van stikstof, geluidshinder, wegbelasting (in vrachtwagenbewegingen per etmaal), volume bebouwing etc.". Niet bekend is wat een installatie is van representatieve omvang. Het is beter om ook uit te gaan van een installatie met een zeer grote omvang en ook hier het onderzoek op te richten. Nu gebeurt dit pas bij de gevoeligheidsanalyse.

Overigens zijn verschillende beleidsstukken waarnaar wordt verwezen in de NRD, en die zien op mestbewerkingsinstallaties, provinciale en regionale stukken, die wij als gemeente niet hebben overgenomen (*Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant, Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018, Visie mestbewerking, Noordoost en Zuidoost Brabant*).

Onduidelijk welke locaties worden onderzocht

"Er bestaan veel vrijheidsgraden, veel 'knoppen om aan te draaien'. Dit kan leiden tot een complexe opzet van alternatieven en varianten. Om dit te voorkomen is het voornemen om de beleidsalternatieven uit te werken aan de hand van een 'fixed' set aan potentiële locaties voor een bepaald type mestbewerking."

Wij gaan ervan uit dat er geen vooropgestelde lijst aan locaties is die mogelijk in aanmerking komen en dat die lijst juist de uitkomst van de hele zoektocht is. U weet dat dit een onderwerp is dat in onze gemeente en bij onze gemeenteraad sterk leeft. Vandaar dat wij u vragen om de bevestiging hiervan.

Lopende en nieuwe initiatieven tijdens MER

Het onderzoek naar de meest geschikte locaties neemt enige tijd in beslag. Gedurende deze periode kunnen aanvragen worden ingediend die overeenkomstig geldende regelgeving en beleid worden beoordeeld. Hierdoor kunnen mestbewerkingsinstallaties op minder geschikte locaties worden opgericht. Dit doet afbreuk aan de resultaten van het MER onderzoek dat in het ergste geval als 'mosterd na de maaltijd' komt. De provincie kan dit voorkomen door het nemen van een tussentijdse maatregel.

Ten slotte

Wij vertrouwen erop dat in het vervolgtraject veel ruimte en tijd is voor gemeenten om mee te denken en te reageren op de onderzoeken. Uiteindelijk zijn zij het die in de wind komen te staan als er maatschappelijke onrust ontstaat. Al in deze fase is dit een onderwerp om nadrukkelijk mee te wegen.

En wij vragen nadrukkelijk aandacht voor tijdige en adequate communicatie naar buiten over de vervolgstappen. Primair naar de colleges en gemeenteraden. Dit kan helpen om de voedingsbodem te leggen voor het te zijner tijd laten landen van concrete uitwerkingsinitiatieven.

Uiteraard zijn wij desgewenst bereid onze zienswijze toe te lichten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. H. Mensink

Drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans